

Beata Jędryka

Planowanie procesu dydaktycznego oraz techniki pracy z uczniami z Ukrainy

Konsultacja merytoryczna
Wydział Rozwoju Kompetencji Kluczowych
Marzena Murawska

Redakcja i korekta
Elżbieta Gorazińska

Projekt okładki, layout
Barbara Jechalska
Wojciech Romerowicz

Redakcja techniczna i skład
Wojciech Romerowicz

Zdjęcie na okładce: © IgorVetushko/Bank zdjęć Photogenica

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Warszawa 2024
Wydanie I

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji
Creative Commons Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne (CC BY-NC)

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
www.ore.edu.pl

Spis treści

Wstęp	4
Zaplanowanie procesu dydaktycznego	5
Wymagania konieczne	5
Słowniczki terminów literackich	6
Biografie i epoki literackie	7
Dziennik edukacyjny	8
Prosty język – parafrazy trudnych tekstów	8
Wybór metod dydaktycznych w nauczaniu języka edukacji szkolnej	9
Zespół dydaktyczny wspierający ucznia migrującego	12
Bibliografia	13
O autorce	14

Wstęp

Praca z uczniem, dla którego polszczyzna nie jest językiem ojczystym, okazuje się niełatwym zadaniem na lekcjach języka polskiego, ponieważ przedmiot ten wymaga kompetencji językowych na wysokim poziomie. Niestety, nie można ich oczekiwać od uczniów pochodzących z Ukrainy, którzy znaleźli się w polskim systemie edukacyjnym w wyniku agresji Rosji na Ukrainę w 2022 roku. Mimo że język polski i ukraiński są językami słowiańskimi, za błędne należy uznać założenie, że nauka przedmiotowa w takiej sytuacji lingwistycznej nie będzie sprawiała kłopotów ukraińskim uczniom.

Podczas prowadzenia zajęć z języka polskiego nauczyciel realizuje program, który obejmuje nie tylko kształcenie językowe (gramatyka), ale także kształcenie literackie, zawierające elementy historii literatury oraz interpretację poszczególnych utworów reprezentujących różne gatunki. Do omówienia tych zagadnień niewystraczająca jest znajomość polszczyzny ogólnej, mieszczącej się w ramach języka polskiego jako obcego, która opisywana jest z wykorzystaniem Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego (ESKOJ). Koniecznym warunkiem do spełnienia jest znajomość specjalistycznej odmiany języka, właściwej naukom humanistycznym, a doprecyzowując – dyscyplinie: literaturoznawstwo. Niestety, ukraińscy uczniowie podczas dodatkowych lekcji języka polskiego jako obcego (JPJO) nie zostają wyposażeni w tę odmianę języka, tak więc nauczyciel polonista na swoim przedmiocie musi zastosować szereg metod i technik, dzięki którym nierodzimemu użytkownikowi języka będzie mógł aktywnie uczestniczyć w zajęciach, zdobywając wiedzę, rozwiązując zadania czy realizując projekty dotyczące literatury. W takiej sytuacji dydaktycznej przed nauczycielem pojawiają się wyzwania, którym musi sprostać.

W polskich szkołach obecni są ukraińscy uczniowie z doświadczeniem migracji (UUDM), którzy dysponują różną znajomością języka polskiego. Każdy z nich jest zobowiązany do uczestniczenia w zajęciach dydaktycznych, jednak to od poziomu znajomości polszczyzny zależy, czy odniesie on sukces edukacyjny. Jako nauczyciele powinniśmy sobie zdawać sprawę z tego, że niskie kompetencje językowe blokują drogę do tego sukcesu. Większość UUDM po dwóch latach intensywnej nauki polszczyzny osiąga poziom B2 znajomości języka polskiego jako obcego ogólnego, który jest dobrą bazą, ale nie jest tą odmianą kodu, który będzie niezbędny do uczestniczenia w lekcjach polonistycznych. Niestety, UUDM, z którymi spotykamy się w klasach, często nie mają nawet kompetencji językowych na poziomie A2, a my musimy wspólnie z nimi realizować program dydaktyczny. W celu uniknięcia sytuacji wykluczenia UUDM na lekcjach polskiego nauczyciel musi stosować podejście pedagogiczno-dydaktyczne właściwe uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Zaplanowanie procesu dydaktycznego

Kształcenie uczniów pochodzenia ukraińskiego wymaga starannego zaplanowania poszczególnych kroków, które musi podjąć prowadzący zajęcia. Nie ma on łatwego zadania, ponieważ w jednej klasie pracuje z cudzoziemcami oraz rodzimymi użytkownikami języka i dla każdego ucznia treści muszą zostać przekazane w zrozumiały sposób. Dlatego też aspekt ten musi być wzięty pod uwagę już na etapie przygotowywania programu, który będzie realizowany w najbliższym roku szkolnym.

Wykres 1. Planowanie procesu dydaktycznego

Źródło: opracowanie własne

Wymagania konieczne

Należy opracować wymagania konieczne (edukacyjne), które musi spełnić ukraiński uczeń, aby zaliczyć treści dydaktyczne z zakresu literatury. Przygotowanie takiego minimum będzie pomocne w dostosowywaniu materiałów dydaktycznych, sprawdzianów czy testów. Dzięki wymaganiom koniecznym nie tylko prowadzący zajęcia, ale także uczeń, dowie się, jak będzie oceniany i co musi zrobić, aby otrzymać konkretną ocenę. Trzeba pamiętać, że oceniana jest wiedza, a nie poprawność językowa, więc wymagania powinny dotyczyć wyłącznie treści edukacyjnych. Warto też zapoznać się z programami kształcenia literackiego w szkołach ukraińskich, które zostały przetłumaczone na język polski przez organizacje pozarządowe i są udostępnione na ich stronach internetowych. Wiadomości te pozwolą zobaczyć, jakie elementy z zakresu literatury powszechnej oraz poetyki znają już uczniowie. Dzięki temu prowadzący zajęcia dowiedzą się, co nowego będzie dla uczniów w planowanych treściach nauczania.

W trakcie przygotowywania wymagań koniecznych można skorzystać z dostosowań wymagań edukacyjnych, które opracowano dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), dotyczących zajęć z języka polskiego. Odnoszą się one do sprawności mówienia, pisania oraz czytania. Warto zwrócić uwagę, że w zakresie pisania zostały dokładnie przygotowane sposoby dostosowywania wymagań edukacyjnych do zagadnień takich jak estetyka pisma, wypowiedzi pisemne oraz reguły ortograficzne. Sprawność ta jest spójna z kształceniem literackim, ponieważ uczniowie samodzielnie przygotowują notatki oraz dłuższe prace pisemne, w których odwołują się do dzieł literackich. Literatura to przede wszystkim tekst, dlatego przydatne są techniki czytania

wykorzystywane w pracy z uczniem ze SPE oraz metody pracy z tekstem (Naprawa, Tanajewska, Mach, Szczepańska 2018).

Dla uczniów migrujących warto opracować wymagania konieczne w obrębie czterech zakresów:

- znajomość tekstu;
- interpretacja tekstu;
- elementy historii literatury – epoki literackie oraz sylwetki pisarzy;
- poetyka – znajomość środków i tropów poetyckich.

Dodatkowo jednak powinno się przekazać im wykaz źródeł, z których mogą korzystać w trakcie przygotowywania się do zajęć. Lista pozycji może także zawierać opracowanie ukraińskojęzyczne. W celu jej sporządzenia nauczyciel powinien skontaktować się z asystentem międzykulturowym, który może okazać się bardzo pomocny w tej kwestii.

Słowniczki terminów literackich

Do zajęć z kształcenia literackiego można opracować dla uczniów dwujęzyczny słowniczek terminów literackich, którego będą mogli używać na lekcjach. Warto przekazać go osobie prowadzącej dodatkowe zajęcia z JPJO, która powinna automatyzować słownictwo z wykorzystaniem odpowiednich ćwiczeń gramatyczno-leksykalnych. Jest to działanie konieczne, ponieważ na zajęciach przedmiotowych nie ma czasu, żeby nadrobić tzw. zaległości terminologiczne z uczniami z doświadczeniem migracji, którzy powinni przyjść na lekcję już ze znajomością bazowego słownictwa.

Słowniczek powinien zostać przygotowany dla II oraz III etapu kształcenia, z uwzględnieniem treści programowych przypisanych konkretnej klasie. Oczywiście za punkt wyjścia powinna posłużyć podstawa programowa. Jednak lepszym rozwiązaniem będzie dokonanie przeglądu podręczników, które są używane na zajęciach dydaktycznych, i na ich bazie opracowanie słowniczka.

Jak ma wyglądać hasło słowniczka? Już na początku trzeba podkreślić, że termin „słowniczek” będzie umowny. Ta forma dostosowania powinna mieć też wymiar praktyczny, dlatego warto, żeby był to zbiór kart z hasłami, na których znajdą się następujące elementy:

- termin w języku polskim;
- termin w języku ukraińskim;
- definicja terminu w języku polskim z wykorzystaniem prostego języka (ETR);
- cztery przykładowe użycia w tekście literackim (opis bibliograficzny tekstu);
- praktyczne zadanie z wykorzystaniem prostego tekstu literackiego pod względem językowym z kanonu lektur przeznaczonych dla etapu kształcenia.

Część zadaniowa powinna opierać się na technice wyszukiwania, np. konkretnego tropu artystycznego, czy określania gatunku lub rodzaju. Atutem zaproponowanej koncepcji jest możliwość wykorzystania kart z hasłami w pracy z uczniami polskojęzycznymi, którzy mają trudności z opanowaniem wskazanych powyżej treści edukacyjnych.

Biografie i epoki literackie

W celu ułatwienia kształcenia literackiego warto zastanowić się nad przygotowaniem specjalnego opracowania biografii autorów tekstów, z którymi w danym roku szkolnym uczniowie będą się spotykali. Można wykorzystać program Canva dający możliwości połączenia grafiki z tekstem. Z pomocą tego narzędzia można też opracować infografiki, a nawet karty pracy, które powinny zostać wykorzystane na zajęciach z JPJO. Materiał będzie miał charakter polonistyczno-glottodydaktyczny, który oprócz dostarczenia podstawowej wiedzy da uczniowi możliwość językowego rozwijania się. Dlatego notki biograficzne powinny zostać przygotowane wspólnie przez zespół dydaktyczny (wykres 2).

Karta pracy powinna zawierać sześć podstawowych elementów informacyjnych:

- imię lub imiona i nazwisko pisarza;
- fotografia, którą można zaczerpnąć ze źródeł internetowych na wolnych licencjach;
- data narodzin i śmierci – tu ewentualnie warto wskazać też miejsce oraz kraj;
- rys biograficzny opracowany w formie punktów;
- wykaz najważniejszych dzieł, w tym tytuły lektur obowiązkowych z kanonu;
- link do strony lub jej adres w internecie, gdzie znajdują się informacje o pisarzu w języku ukraińskim.

Przygotowany materiał będzie nie tylko dobrym wprowadzeniem dla UUDM, ale także stymulatorem do rozwiązywania różnych zadań o charakterze *stricte* językowym. Z jego pomocą uczeń będzie mógł rozwijać sprawność czytania, pisanie oraz mówienia, wzbogacając swoją kompetencję leksykalną, fonetyczną i automatyzując struktury gramatyczne. Informacje przedstawione na karcie można wykorzystać przy opracowywaniu notatki oraz tworzeniu dłuższych wypowiedzi pisemnych.

W podobny sposób można przygotować ikonografie epok literackich, wykorzystując ETR. Należy pamiętać, że powinny one być bogate w elementy wizualne stanowiące uzupełnienie informacji tekstowych. Można dokonać adaptacji ikonografii zawartych w podręcznikach oraz dodatkowych materiałach dydaktycznych. Karty epok są niezbędne w pracy z uczniem szkół ponadpodstawowych. Ich przygotowanie powinno odbywać się we współpracy z nauczycielem historii. Dzięki temu działaniu UUDM będzie miał możliwość utrwalania wiadomości z dwóch przedmiotów.

Dziennik edukacyjny

Warto zastanowić się jeszcze nad innym rozwiązaniem, jakim jest samodzielne przygotowywanie przez UUDM dziennika edukacyjnego, tzw. logbooka. Działanie takie będzie korzystne dla uczniów, ponieważ umożliwi im językowe rozwijanie się. W edukacji językowej, szczególnie w nauce języka edukacji, jest on narzędziem, które wspiera uczniów w systematycznym dokumentowaniu i analizie ich postępów w nauce nowego kodu językowego. Uczniowie mogą w nim zapisywać codzienne aktywności językowe, takie jak nowe słowa, wyrażenia, struktury gramatyczne oraz refleksje na temat swoich doświadczeń z nauką języka. Dziennik umożliwi uczniom śledzenie własnych postępów, identyfikowanie obszarów wymagających poprawy oraz planowanie dalszych działań edukacyjnych. Pomaga również w utrwalaniu materiału poprzez regularne powtarzanie i refleksję nad przyswojonymi treściami. Nauczyciele mogą wykorzystywać dzienniki do oceny zaangażowania uczniów, ich autonomii w nauce oraz do dostosowywania metod nauczania do indywidualnych potrzeb uczniów. Logbook w edukacji językowej wspiera rozwój umiejętności metakognitywnych, takich jak samoocena i planowanie nauki. Umożliwia również integrację różnych aspektów nauki języka, takich jak słuchanie, mówienie, czytanie i pisanie, co sprzyja holistycznemu podejściu do nauki. Dzięki regularnemu prowadzeniu dziennika uczniowie mogą lepiej zrozumieć swoje mocne strony oraz wyzwania, co motywuje ich do dalszej pracy. Wprowadzenie dziennika edukacyjnego w nauce języka obcego może znacząco przyczynić się do poprawy efektywności nauczania i uczenia się, zwiększając jednocześnie zaangażowanie i motywację uczniów.

Prosty język – parafrazy trudnych tekstów

W kanonie tekstów literackich, zarówno w szkołach podstawowych jak i ponadpodstawowych, znajdują się teksty, które reprezentują nie tylko różne gatunki literackie, ale także style językowe oraz epoki literackie. Z doświadczenia nawet z polskojęzycznymi uczniami wynika, że im tekst jest starszy, np. średniowieczny, tym trudniejszy okazuje się w odbiorze nie tylko ze względu na czas, w którym powstał, ale przede wszystkim na język. Jeżeli rodzimi użytkownicy polszczyzny mają problem, tym bardziej nie poradzą sobie z warstwą powierzchniową tekstu UUDM. W takich sytuacjach warto skorzystać z niestandardowego rozwiązania i dzięki zabiegom parafrazy z wykorzystaniem współczesnego języka spróbować opowiedzieć utwór inaczej. W ten sposób z pomocą uczniów – rodzimych użytkowników języka – można opracować zestawy tekstów dostosowanych do niższego poziomu językowego. Teksty opracowane przez uczniów lub samego nauczyciela trzeba poddać wypoziomowaniu. W tym celu warto używać oprogramowania JASNOPIS, którego celem jest sprawdzanie mglistości tekstu. Twórcy programu wykorzystali siedmiostopniową skalę trudności tekstu poddawanego analizie (tabela 1). Na potrzeby edukacji szkolnej teksty powinny mieć poziom 3 (szkoła podstawowa) lub poziom 4 (szkoła ponad podstawowa).

Tabela 1. Stopnie trudności tekstu w programie JASNOPIS

Stopień	Opis etykiety	Orientacyjne wykształcenie odbiorcy
1.	Tekst dziecinnie łatwy	edukacja wczesnoszkolna
2.	Tekst bardzo łatwy	edukacja szkolna klasy IV–VI
3.	Tekst łatwy, zrozumiały dla przeciętnego Polaka	edukacja szkolna klasy VII –VIII
4.	Tekst nieco trudniejszy, zrozumiały dla osób z wykształceniem średnim lub mających duże doświadczenie życiowe	edukacja ponadpodstawowa
5.	Tekst trudniejszy, zrozumiały dla ludzi wykształconych	studia licencjackie lub inżynierskie
6.	Tekst trudny w odbiorze dla przeciętnego Polaka	studia magisterskie
7.	Tekst bardzo skomplikowany, fachowy, którego zrozumienie może wymagać wiedzy specjalistycznej	doktorat lub specjalizacja w dziedzinie, której dotyczy tekst

Źródło: opracowanie własne

Wybór metod dydaktycznych w nauczaniu języka edukacji szkolnej

Kolejnym etapem przygotowywania procesu dydaktycznego powinien być wybór metod dydaktycznych, które będą stosowane w trakcie pracy z uczniami pochodzenia ukraińskiego. Tu dobrym pomysłem jest wykorzystywanie elementów metodyki języka polskiego jako obcego, a konkretnie technik związanych z rozwijaniem sprawności czytania ze zrozumieniem oraz mediacji. Na rynku wydawniczym jest dostępnych kilka pozycji z tego zakresu, do których warto zajrzeć.

Do pracy z tekstem literackim można wykorzystać wiele technik przydatnych na zajęciach z języka obcego. Oczywiście przygotowywanie dodatkowych ćwiczeń wymaga od nauczyciela większego zaangażowania, jednak materiały czy zadania, które sam opracuje, mogą okazać się odpowiednie także dla uczniów polskojęzycznych. Zestawienie najbardziej pomocnych technik w kształceniu literackim przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Techniki pracy z tekstem w kształceniu literackim

Technika dydaktyczna	Charakterystyka
Aktywne czytanie	Aktywne czytanie polega na zaangażowaniu ucznia w tekst poprzez zadawanie pytań, podkreślanie kluczowych informacji i robienie notatek. Uczniowie powinni być zachęceni do formułowania pytań przed, w trakcie i po czytaniu, co pomaga w lepszym zrozumieniu i zapamiętaniu treści.
Słownictwo kontekstowe	Rozwijanie umiejętności rozumienia kontekstu jest kluczowe dla czytania ze zrozumieniem. Uczniowie powinni być zachęceni do identyfikowania i interpretowania nowych słów na podstawie kontekstu, w jakim się znajdują. Ćwiczenia związane z analizą kontekstową mogą obejmować wypełnianie luk w zdaniach lub dopasowywanie definicji do kontekstu.
Mapowanie myśli	Mapowanie myśli to technika, która pomaga uczniom w organizowaniu informacji i wizualizowaniu relacji między różnymi elementami tekstu. Tworzenie map myśli lub diagramów pomaga uczniom w lepszym zrozumieniu struktury tekstu i związków między głównymi ideami.
Podsumowywanie	Podsumowywanie to technika polegająca na streszczaniu przeczytanego tekstu własnymi słowami. Uczniowie powinni być zachęceni do tworzenia krótkich streszczeń, które obejmują główne punkty tekstu, co pomaga w konsolidacji i zrozumieniu treści.
Skimming i scanning	Techniki skimming (szybkie przeglądanie tekstu w celu zidentyfikowania głównych idei) oraz scanning (szybkie przeszukiwanie tekstu w celu znalezienia konkretnych informacji) pomagają uczniom w efektywnym czytaniu i przetwarzaniu dużych ilości tekstu.
Dyskusje i analiza grupowa	Wspólne omawianie w grupach przeczytanych tekstów pozwala uczniom na wymianę poglądów i głębsze zrozumienie materiału. Dyskusje te mogą obejmować analizę głównych tematów, postaci, wydarzeń oraz interpretację trudniejszych fragmentów tekstu.
Ćwiczenia wielokrotnego wyboru i pytania otwarte	Stosowanie pytań wielokrotnego wyboru oraz pytań otwartych po przeczytaniu tekstu pomaga uczniom w ocenie zrozumienia i interpretacji treści. Pytania te mogą być skonstruowane tak, aby wymagały od uczniów analizy, syntezy oraz krytycznego myślenia.

Źródło: opracowanie własne

Praca z tekstem literackim wymaga od ucznia znajomości języka edukacji szkolnej (JES), czyli specyficznej odmiany języka używanej w środowisku szkolnym do celów dydaktycznych i administracyjnych. Język ten charakteryzuje się kilkoma unikalnymi cechami, które odróżniają go od codziennego języka potocznego. Cechuje go wysoki poziom formalności i precyzji. Nauczyciele posługują się nim, aby przekazywać wiedzę w sposób zrozumiały i jednoznaczny dla uczniów – co obejmuje specjalistyczne terminy i zwroty niezbędne do dokładnego opisanie zagadnień z różnych dziedzin nauki. To w nim zostały napisane podręczniki oraz zeszyty ćwiczeń.

Język edukacji szkolnej pełni funkcje dydaktyczne, takie jak instruowanie, wyjaśnianie, ocenianie i motywowanie uczniów. Nauczyciele używają go do przekazywania wiedzy, ale również do zarządzania klasą i wspierania rozwoju kompetencji językowych uczniów. W JES istotna jest również struktura i organizacja wypowiedzi. Nauczyciele często stosują jasno określone schematy wypowiedzi, takie jak wstęp, rozwinięcie i zakończenie, aby ułatwić uczniom zrozumienie i przyswajanie materiału. Powinni ponadto używać różnorodnych form komunikacji wspierających proces nauczania, takich jak pytania retoryczne, definicje i przykłady.

Język edukacji szkolnej jest również nośnikiem kultury szkolnej i wartości edukacyjnych. Poprzez język uczniowie uczą się nie tylko konkretnych przedmiotów, ale także norm społecznych, takich jak szacunek do innych, umiejętność pracy w grupie i odpowiedzialność za własne postępy w nauce.

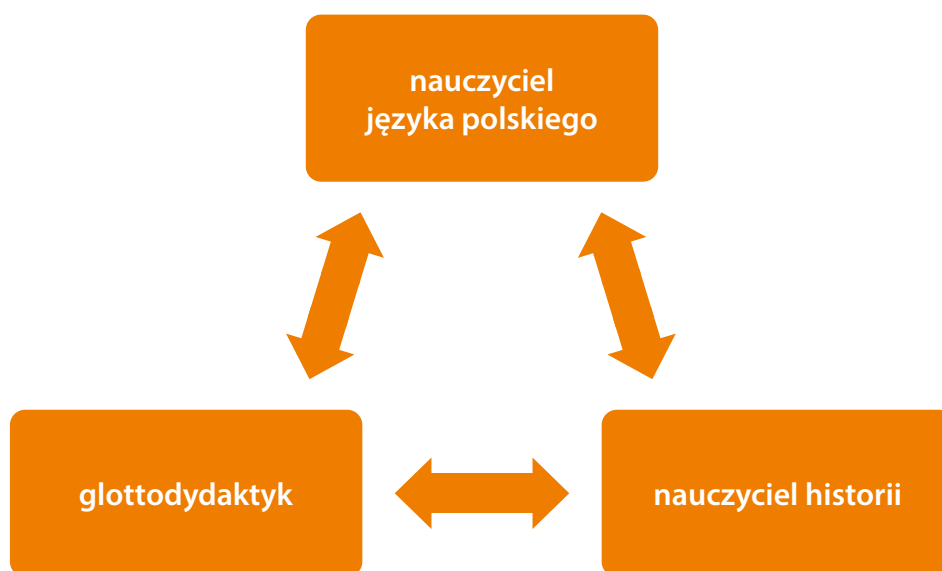
W ramach nauczania literatury można sięgać po rozwiązania dydaktyczne właściwe nauczaniu JES. Prowadzący zajęcia może wykorzystać następujące rozwiązania:

- **interaktywne lekcje i technologie edukacyjne** – wykorzystanie interaktywnych tablic, komputerów i aplikacji edukacyjnych umożliwia uczniom zaangażowanie się w naukę poprzez różnorodne środki audiowizualne. Technologia pozwala na indywidualizację nauczania i dostęp do zasobów językowych w dowolnym miejscu i czasie;
- **metoda projektów** – uczniowie pracują nad dłuższymi projektami, które wymagają od nich zastosowania języka w wielu kontekstach. Projekty mogą obejmować badania, pisanie raportów, prezentacje multimedialne i inne działania, które integrują różne umiejętności językowe. Tu także sprawdziłyby się wspomniane logbooki;
- **scenki i drama** – wprowadzenie elementów teatru i odgrywania ról pomaga uczniom rozwijać umiejętności językowe w dynamiczny i interaktywny sposób. Scenki i dramatyzacje umożliwiają praktykę dialogów, rozwijają wyobraźnię i pewność siebie w posługiwaniu się językiem. To doskonałe rozwiązanie na wykorzystanie tekstów lektur;
- **praca w grupach i parach** – uczniowie pracują w małych grupach lub parach, co sprzyja współpracy, wymianie pomysłów i wzajemnemu uczeniu się. Takie podejście pozwala na indywidualne wsparcie i motywację poprzez interakcje z rówieśnikami.

Zespół dydaktyczny wspierający ucznia migrującego

W kształceniu przedmiotowe uczniów z Ukrainy powinni być zaangażowani nie tylko nauczyciele poloniści. Konieczne jest wsparcie metodyczne oraz dydaktyczne od osób, które prowadzą dodatkowe zajęcia z JPJO, oraz nauczycieli historii. Taki zespół, składający się z trzech dydaktyków, wzmacnia szanse powodzenia wdrażanego planu dydaktycznego.

Wykres 2. Zespół dydaktyczny do kształcenia polonistycznego ucznia z Ukrainy

Źródło: opracowanie własne

Obecność glottodydaktyka jest wskazana, ponieważ dysponuje on umiejętnościami i wiedzą z zakresu rozwijania podsystemów języka niezbędnych do pracy z tekstem, także literackim. Nauczyciel historii, szczególnie na etapie kształcenia ponadpodstawowego, jest koniecznym ogniwem, ponieważ dzięki jego pomocy będzie można opracować wprowadzenie historyczne do danej epoki literackiej oraz genezy powstania niektórych utworów. Te elementy mają duży wpływ na dokonanie przez ucznia najtrudniejszej części pracy z dziełem – interpretacji.

Bibliografia

Naprawa R., Tanajewska A., Mach C., Szczepańska K., (2018), *Dostosowywanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych uczniów realizowanych w ramach prowadzonych zajęć edukacyjnych z podziałem na poszczególne edukacje oraz na zajęciach specjalistycznych. II etap edukacyjny*, Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia.

O autorce

Beata Jędryka

Doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, adiunkt w Instytucie Polonistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, metodyk, nauczycielka języka polskiego jako obcego, drugiego języka oraz języka pochodzenia dzieci i młodzieży. Pedagog i propagatorka nauczania języka polskiego jako odziedziczonego i dwujęzyczności, polonijna działaczka oświatowa. Na co dzień zajmuje się również uczniami z doświadczeniem migracji. Współpracuje z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji, Centralną Komisją Egzaminacyjną, a doświadczenia zawodowe zdobywała w Polsce, Stanach Zjednoczonych oraz na Ukrainie. Jest autorką licznych opracowań dotyczących języka polskiego poza granicami kraju oraz pomocy dydaktycznych, np. pierwszego podręcznika do nauki języka polskiego jako odziedziczonego *Polskie niezapominajki*, publikacji *Jesteśmy wśród was. Polska szkoła oczami uczniów z doświadczeniem migracji oraz ich rodziców*, *Czytam. Rozumiem. Wiem. Potrafię. Rozwijanie sprawności czytania ze zrozumieniem uczniów z doświadczeniem migracji*, pierwszej w Polsce *Metodyki nauczania języka polskiego jako obcego/drugiego dzieci w wieku przedszkolnym*. Jest także autorką wielu artykułów naukowych poświęconych nauczaniu, m.in. badaniu kompetencji leksykalnej, wykorzystaniu zadań matematycznych w rozwijaniu kompetencji gramatycznej, oraz koordynatorką projektu 9 wykładów dla polonistów: *Język – Glottodydaktyka – Translatoryka*, zrealizowanego w ramach programu „Promocja języka polskiego” Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70
e-mail: sekretariat@ore.edu.pl

www.ore.edu.pl

